

Linnéuniversitetet

1JO201 Textanalys: Rapport
Journalistik

Modern medieutveckling

Alternativmediers nyhetsrapportering

Gustaf Rossi

Höstterminen 2016

Handledare: Kristoffer Holt &
Mikael Rinaldo

Abstract

A democracy is dependent on different kind of media. With the advancement of technology different types of media emerge. This report examines the difference between original media and the new alternative media and what makes credible journalism.

The study uses a rhetorical analysis by analyzing logos, ethos and pathos in the texts. This was done by comparing articles from some alternative media with public service media and a newspaper. The result showed that alternative media often use more descriptive words and do not follow same ethics as other media. On the other hand, the different medias are also very similar in how and why they choose to report about specific events.

Keywords: journalistik, demokrati, terrorism, alternativmedier, nya medier, fria tider, avpixlat, yttrandefrihet

1. Introduktion

Idag möter människor medier i flera olika format. Det finns både tidningar, radio och TV. De befintliga tidningarna startar också sina egna webbtidningar för att utöka sitt utbud. Bland dessa befintliga medier startas även nya former av medier, vissa som kan ha ett eget mål.

Bland alla webbtidningar på internet idag finns tidningar som vill vinkla information efter sina egna intressen och åsikter. De här medierna är ofta kritiska till någon specifik händelse eller ett ämne i samhället. Ett vanligt område är kritik mot invandring, flyktingpolitik och andra kulturer. Vissa alternativmedier startas också för att hjälpa nya ideologier och politiska partier att göra framsteg och få spridning för sina idéer hävdar Hellström och Lodenius (2016).

Men medierna behöver inte enbart vara högerorienterade och invandrafintliga. De kan också vara kritiska mot till exempel en viss medicin eller politiker med avvikande åsikter. Dessa medier kallar ofta sig själva alternativmedier, då de anser att de ger en alternativ bild av verkligheten. Ett alternativt synsätt som inte får utrymme i övriga tidningar och medier på grund av vad de kallar censur (Avpixlats redaktion, u.å; Halvarsson, 2014).

Dessa alternativmedier använder sig gärna av tryck- och yttrandefriheten för att sprida egna åsikter och tankar kring aktuella ämnen, ofta artiklar som är kritiska till olika kulturer och invandring. Halvarsson (2014) poängterar dessutom att uppkomsten av nya alternativa medier kan vara en fara för demokratins utveckling samt hur de behandlar andras åsikter i sina medier.

Hellström & Lodenius (2016) framhäver att de nya alternativmedierna ofta kan vara till hjälp för nya partier som Sverigedemokraterna och bidra till deras utveckling. Deras undersökning visar hur vissa högerorienterade partier ofta är uppdelade i två sidor, de goda och de onda. Men studien visar också att även de andra, i det här fallet de som framställs som asylsökande och flyktingar också är indelade på samma sätt (Hellström och Lodenius, 2016).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här analysen är att undersöka vad som är skillnaden mellan olika journalistiska medier. Syftet är att undersöka skillnaderna i vanliga svenska morgontidningar, svensk public service och de välkända alternativmedierna. Även vilka likheter som finns mellan artiklarna i vanliga morgontidningar samt alternativmedierna kan bli av intresse för den här undersökningen.

Utifrån de olika mediernas rapportering uppstår också frågan om vad som definierar god journalistik och vad som är trovärdighet i texter.

Den här undersökningen har utgått från följande två frågeställningar:

Hur skiljer sig artiklar i en dagstidning jämfört med en artikel publicerad i ett alternativmedium?

Vad avgör trovärdigheten i en journalistisk text?

1.2 Avgränsningar

De avgränsningar som gjorts är att undersökningen endast har fokuserat på morgontidningar och medier i public service. Kvällstidningar försöker ofta locka med stora rubriker och bilder som ska locka till läsning och därför har dessa tidningar blivit borträknade.

De alternativmedier som har valts ut är högerriktade och som ställer sig kritiska till invandring och andra kulturer. Det har gjorts för att det blir enklare att hitta artiklar och ämnen att jämföra med, samt att ämnet är aktuellt för en större mängd personer.

Ytterligare en avgränsning har gjorts till att enbart täcka en nyhet i december. Nyheten har valts i åtanke att det har varit av intresse för samtliga medier och för att december har varit mest aktuella perioden när rapporten författades.

2. Metod

Analysen utgår från en retorisk textanalys av några mediers nyhetsrapportering. Mral (2008) hävdar att retorik traditionellt handlar om att övertyga och vilka medel som krävs för att övertyga mottagaren om sitt budskap. Retorisk textanalys har valts eftersom studien syftar till att undersöka just hur journalister använder retoriken för att övertyga läsaren om att just deras bild av verkligheten är den korrekta.

Vidare beskrivs också att en retorikanalys kan delas in i olika underdelar där en del är den Neo-klassiska analysen. Den består av tre steg där det första bygger på att analysera hur ethos, pathos och logos används. Det andra steget består av att se hur en text är uppbyggd. Det tredje steget skapar textens utformning och hur stilfigurer används för att vinkla eller förtydliga budskapet (Mral, 2008).

Den här studien använder den neo-klassiska analysen genom att undersöka hur de utvalda medierna och deras artiklar förmedlar känslor med pathos, hur de presenterar fakta med logos samt hur de övertygar läsaren med ethos. Detta undersöks hur valet av bilder och ord förmedlar detta.

Analysen genomfördes genom att göra en kvalitativ analys. Det valdes för att det blir enklare att få en djupare förståelse för specifika händelser menar Thuren (2007). Detta gjordes genom att jämföra ett urval av artiklar från de svenska public service-medierna SVT och SR samt morgontidningen Dagens Nyheter. Public service valdes då detta är några av de största och mest använda medierna i Sverige som skall verka i allmänhetens tjänst menar Andersson, (2015). Dagens Nyheter är en av Sveriges största tidningar och får därmed representera morgontidningarnas rapportering.

Dessa medier jämfördes sedan med hur alternativmedierna Fria Tider och Avpixlat framställde och rapporterade om samma händelse. Analysen gjordes genom att se på språk- och ordval, hur medierna behandlade etiska frågor och hur de vinklar respektive nyheterna.

De nyheter som har undersökts och analyserats har alla varit kopplade till terroristdåden i Berlin den 19 december 2016. Analysen utgick ifrån följande frågor.

- Hur vinklar respektive medier sina nyheter?
- Hur följer medierna de etiska spelreglerna?
- Vilka källor använder de och hur trovärdig är den?
- Vilket språk och ordval använder de?
- Vilka bilder publicerar de tillsammans med nyheterna?

Utifrån dessa frågor analyserades nyheterna från terrordåden i Berlin för att hitta skillnader och likheter i nyhetsrapporteringen och nyhetsvärderingen som de olika medierna använde.

3. Resultat

Utifrån analysen av artiklar publicerade i Fria Tider och Avpixlat samt de artiklar och reportage Dagens nyheter och SVT gjorde i samband med terroristdåden i Berlin den 19 december rapporterade Fria tider följande, se bilaga 1.

”En 23-årig pakistancier, grips på platsen. Lastbilen hade innan dådet kapats från dess polske ägare” (Fria tider, 2016). Fria tider framhäver den misstänktes gärningsmannens ålder och ursprung. Även lastbilen som har varit inblandad i dådet nämns i detta sammanhanget.

”Polisen rubricerar händelsen som terrordåd. Asylläger vid flygplats stormas av antiterrorstyrka.” (Fria tider, 2016)

Fria tider framhäver att ett asylläger är inblandat. Att asyllägret är inblandat framhävs redan i ingressen på artikeln och ger bilden av att det är direkt orsaken till terrordåden. Även ordvalet stormas är ett laddat ord med stark betydelse för vissa.

”SVT Nyheter reder ut vad som är bekräftat” (Segura Morberg & Ottosson & Juhlin., 2016). Så avslutas ingressen i den motsvarande artikeln i SVT. SVT arbetar i allmänhetens tjänst och håller sin rapportering kort och sammanfattad. De framhäver det viktigaste och skriver även i sin ingress att uppgifterna är bekräftade. (Se bilaga 3). Den övriga rapporteringen är kortfattad och i punktform. Även Sveriges Radio använder en liknande rapportering med samma ordval (se bilaga 2). ”Vid 20-tiden på måndagskvällen körde en lastbil in i folkmassan vid en julmarknad” (TT/Ekot 2016). Sveriges Radio använder det minst laddade ordet av alla för att beskriva vad som har hänt. Lastbilen har enbart kört in i folkmassan och det finns inget behov av att beskriva det som något mer.

”Måndagens terrordåd på julmarknaden i Berlin, där över 60 personer mejades ned av en lastbil, utfördes av en 23-åring som svurit trohet till IS. Efter en internationell efterlysning sköts han till döds i Italien på fredagen. Det här är vad som hände under terrorns fem dagar i Tyskland.” (Dagens Nyheter, 2016)

Dagens Nyheter väljer att använda flera laddade ord än public service. Bland dessa ”terrorns fem dagar” och ”mejades ner”. Dagens Nyheter framhäver bara åldern och att mannen är medlem i IS.

Fria tider använder ytterligare laddade ord i sin artikel, däribland blodbad och katastrofläge. Alternativmedierna använder ofta mer beskrivande ord i sina artiklar för att väcka känslor. Ett vanligt förekommande ord i en artikel från ett alternativmedium är flykting eller asylsökande som subjekt i meningen.

Etiken i alternativmedierna är annorlunda jämfört med public service-medier och morgontidningar. I alternativmedierna framhävs ofta gärningsmännens bakgrund som både ursprung, ålder och tidigare brottslighet om den är av intresse för alternativmediets ideologi.

Språkligt sätt gör public service sina nyheter mer kortare och sammanfattat än vad Dagens Nyheter ger (jämför bilaga 4 med 2 och 3).

De bilder som används i public service och Dagens Nyheter har juldekorationer och tända ljus. Framför ljusen står någon enstaka polis. Fria tider har istället valt en bild med flera tungt beväpnade poliser med grå och dyster bakgrund med avspärningar.

4. Diskussion

I en demokrati är det viktigt att alla får komma till tals och berätta om sina åsikter. Att alternativa medier uppstår kan därmed ses som en naturlig del av ett demokratiskt samhälle. Det öppna samhället skapar istället krav på varje individ som rapporterar om händelser och hur etiskt korrekt arbetet är. Resultatet visade att Fria tider och Avpixlat tar mindre hänsyn till de etiska regler som övriga medier använder i sin nyhetsrapportering.

En vanlig missuppfattning hos människor verkar vara att de nya alternativmedierna alltid ljuger och hittar på egna historier. Detta har under analysen visat sig vara delvis osant. Alternativmedierna kan rapportera något som är osant men oftast verkar det bero på mindre källkritik från deras egen sida, att de väljer att rapportera om det första de upptäcker utan att undersöka vad som stämmer. Alternativmediet tar mindre hänsyn till de etiska spelreglerna och skriver ut att asyllägret har stormats. Ordet stormats ger bilden av att polis eller militär har intagit lägret med våld. Vad som kan ha hänt är att polisen har åkt till adressen där den misstänkta är boende.

Insamlingen av material skiljer sig mellan de olika medierna. Public service och Dagens Nyheter använder sig av egna intervjuer medan Fria tider och Avpixlat istället citerar andras intervjuer och personer. Det kan ge en nyanserad bild av händelsen som större medier missar men samtidigt blir det viktigare att vara källkritisk som reporter.

Bilderna i Sveriges Radio och Dagens Nyheter (se bilaga 2 och 3) visar tända ljus och en pyntad julgran. Känslan som uppstår här ger en mer personlig sorgsen känsla. Här försöker medierna ge en bild av personer som har avlidit, familjemedlemmar som har försvunnit på grund av ett terrordåd.

Fria tider har istället valt den mer mörkare, avspärrade platsen med tungt beväpnade poliser. Den här bilden ger en känsla av att något hemskt har inträffat som måste stoppas. Den militariserade poliserna är här för att skydda befolkningen från de onda som har orsakat händelsen.

På Fria Tider finns också ingressen och rubrikerna i fetare stil och större typsnitt för att framhäva de största nyheterna, likt hur kvällstidningar presenterar sina nyheter.

Detta återkopplar till den ursprungliga frågeställningen, med likheterna. En av de största likheterna som finns mellan SVT, Dagens Nyheter och Fria Tider är att de alla vinklar sina nyheter efter sina egna idéer och ideologier. Detta kan göra att vissa delar av nyheten försvinner. Ett exempel är ”Asylläger vid flygplats stormas av antiterrorstyrka.” (Fria Tider, 2016). Här har Fria tider valt vinkeln att asyllägret är orsaken till dådet i Berlin. Det här är gärningsmännens bas.

Dagens Nyheter har istället inte rapporterat alls om asyllägret. Kanske för att det är irrelevant för sammanhanget. Istället väljer Dagens Nyheter att skriva att polisen har identifierat en misstänkt. Fria

tider har istället framhävt asylägret som en av de viktigaste nyheterna (se bilaga 1). Den misstänkte kan vara bosatt på asylägret men det kan vara etiskt fel att skriva ut var den bor. Den största likheten är alltså att samtliga medier nyhetsvärderar väl men gör det på ganska skilda sätt.

Ytterligare en likhet är hur morgontidningarna använder vissa laddade ord i sin rapportering. Public servicemedierna har helt avstått från att använda de laddade orden som Dagens Nyheter och Fria Tider använder. För en tidning som Dagens Nyheter kan det bero på att de vill locka läsare, då de måste konkurrera med andra tidningar. Public service är helt oberoende och behöver inte ha samma behov av att locka läsare.

Saklighet och opartiskhet är en viktig del för bland annat SVT. Den information som de presenterar får inte vinklas till personliga åsikters fördel. (Myndigheten för press, radio och tv, 2016). Detta gäller dock inte Avpixlat eller Fria Tider vilket gör att de kan rapportera friare om ett ämne. Andersson (2015) menar dessutom i sin text att ovan nämnda alternativmedier inte heller behöver förhålla sig till de pressetiska regler som SVT och Dagens Nyheter följer eftersom de inte räknas som tryckta skrifter.

Vilka som får komma till tals i alternativmedierna är något som har väckt intresse under analysen. Enligt alternativmedierna framhävs att alla får kommentera men har i efterhand raderat kommentarer som för ofta ställer sig kritiska mot mediernas rapportering menar Halvarsson (2014) i sin studie.

Trovärdigheten på en journalistisk artikel avgör på hur etiskt korrekt den är, vilka bakomliggande källor som använts och hur nyheterna vinklas. Det är alla faktorer som samtliga medier utgår ifrån och även det som skiljer de olika medierna från varandra. Analysen har visat att public service har både likheter och skillnader med både morgontidningarna och alternativmedierna. Morgontidningarna har i sin tur sitt eget sätt att rapportera på som ger både likheter och skillnader med andra medier.

Analysen har utförts för att undersöka vad som skapar god journalistik och se likheter och skillnader på nyhetsrapporteringen från de olika medierna. Demokratin bygger på att alla ska vara delaktiga och därmed kan det även vara viktigt med alternativmedier och se vad de anser. Det skapar nya frågor om hur demokratin påverkas av dessa nya alternativmedier. För en fungerade demokrati är det alltid viktigt att alla får komma till tals och det kan vara av intresse att undersöka vidare för demokratins utveckling.

5. Referenser

Andersson, R. (2015). *Vad är en flykting, kris & katastrof? En jämförande diskursanalys av SVT:s och Avpixlats rapportering om flyktingar*. (Kandidatuppsats, Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå Universitet). Hämtad från: <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:900110/FULLTEXT01.pdf>

Avpixlats redaktion. (u.å). *Om Avpixlat*. Hämtat 27 december 2016 från: <http://avpixlat.info/om-avpixlat/>

Thuren, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.

Halvarsson, E. (2014). *Diskussionsforum på internet: Demokratiserande potential, eller en potentiell fara för demokratin*. (Masteruppsats, Institutionen för statsvetenskap, Linnéuniversitetet). Hämtad från: <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:690936/FULLTEXT01.pdf>

Hellström, A & Lodenius A (2016). *Invandring, mediebilder och radikala högerpopulistiska partier i Norden*. (2016:6). Stockholm: Delmi. Hämtat från: <http://www.delmi.se/publikationer-seminarier#!/invandring-mediebilder-och-radikala-hogerpopulistiska-partier-i-norden-rapport-och-policy-brief-2016>

Mral, B. (2008). Retorikanalys av medier. I M. Ekström (Red.), *Mediernas språk*. (1 uppl.). Malmö: Liber.

Myndigheten för press, radio och tv (2016). *Krav och regler för medierna*. Hämtat 28 december, 2016 från: <http://www.radioochtv.se/sv/att-sanda/krav-och-regler/>

Bilagor

Fria Tider, 2016-12-19, *Fel man kan ha gripits för gårdagens terroråd i Berlin,*

<https://www.friatider.se/flera-doda-nar-lastbil-korde-i-folksamling-i-berlin>

SVT Nyheter, 2016-12-19, *Lastbilsåd i Berlin: Det här vet vi,*

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/berlin-sa-mycket-vet-vi>

Sveriges Radio, 2019-12-21, *Attacken i Berlin – detta har hänt,*

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6593482>

Dagens Nyheter, 2016-12-24, *Terrorattacken i Berlin – detta har hänt,*

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/terrorattacken-i-berlin-detta-har-hant/>